

6. Скільки українці сплатили податків з депозитів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cost.ua/news/716-skilky-ukrayintsi-splatyly-podatktiv-za-depozyty/>

7. Швагер О.А. До питання механізму включення податку на пасивні доходи до складу податкових надходжень державного бюджету / О.А. Швагер // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2012. – № 2(7).

Крижанович Н.П.

студентка,

*Львівський національний університет
імені Івана Франка*

ВПЛИВ ЗАПРОВАДЖЕННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ НА ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Територіальна громада виступає основою місцевого самоврядування населення, її ефективна діяльність є одним з факторів подальшого розвитку регіонів та економіки загалом. Для цього громаді необхідна достатня кількість фінансових ресурсів та потенційних джерел їхнього залучення, тобто хороший фінансовий потенціал. На нього впливають чимало різних факторів, одним з яких є відкриття ринку землі в Україні. Оскільки таке явище буде відносно новим для нашої держави, виникає необхідність дослідження цього питання.

Проблемою земельної реформи вже цікавились багато вітчизняних науковців, зокрема О. Нів'євський, О. Галиця, Г.А. Борщ, В.М. Вакуленко, Н.М. Гринчук, Ю.Ф. Дехтяренко, О.С. Ігнатенко, В.С. Куйбіда, А.Ф. Ткачук, В.В. Юзефович та інші. Однак, враховуючи відносну новизну питання, багато аспектів досі залишаються невисвітленими.

Метою публікації є визначення впливу відкриття ринку землі в Україні на фінансовий потенціал органів місцевого самоврядування.

Земля – це один з основних ресурсів, які є у розпорядженні суб'єктів господарювання. Ринкова економіка передбачає, зокрема,

вільний продаж ресурсів з визначенням їхньої справедливої ціни. Тому такий крок Уряду (зняття мораторію з продажу землі) є зрозумілим та довгоочікуваним. Адже неможливо говорити про повноцінне функціонування ринкової економіки в Україні без можливості вільної купівлі-продажу одного з найважливіших ресурсів.

Ці зміни безперечно матимуть значний вплив на різні сфери, зокрема й на фінансовий потенціал. Важливим елементом цієї економічної категорії є податкова складова. Під податковим потенціалом територіальної громади слід розуміти потенційно можливий обсяг фіскальних платежів, які вона може акумулювати без втрати стимулів до подальшого розвитку.

Такий ресурс як земля є доволі перспективним джерелом надходжень. Адже вона не просто сама по собі є об'єктом оподаткування, але й дозволяє отримувати доходи фермерам, їхнім працівникам тощо. В свою чергу такі доходи також обкладаються податками.

Важливу роль в даному випадку відіграють села – традиційні осередки діяльності фермерів, які звикли обробляти землю та отримувати за це доходи. Часто саме вони формують об'єднані територіальні громади та провадять спільну діяльність. Проте, сільське господарство, хоча і є основою сільської економіки, все ж не може забезпечити достатній рівень добробуту сільських жителів. Розвиток сіл суттєво потерпав останні два десятиліття від недофінансування бюджетів відповідних територіальних громад. Причинами цього, зокрема, є неефективне управління, відсутність ринку землі та її недооціненість [1].

Для розвитку громад необхідно підвищити фінансову незалежність, що дасть змогу ефективніше провадити власну діяльність. Тобто слід забезпечити органи місцевого самоврядування достатнім обсягом власних фінансових ресурсів, одними з яких є місцеві податки та збори. Зняття мораторію на продаж землі безперечно вплине на надходження від земельного податку.

Земельний податок разом з орендною платою фактично становлять основу податку на майно, який забезпечує практично

половину всіх надходжень від місцевого оподаткування. Тобто плата за землю та орендна плата є певною мірою основоутворюючими.

Проте, відкриття ринку землі створює значно більші можливості для акумулювання коштів, тобто збільшує фінансовий потенціал місцевого самоврядування. Загалом земля генерує такі надходження бюджетів територіальних громад [2]:

- земельний податок;
- орендна плата за державні та комунальні землі;
- платежі четвертої групи єдиного податку для сільгоспвиробників;
- податок на доходи фізичних осіб, що працюють у земельній сфері (до місцевих бюджетів зараховують лише частину надходжень).

Представники Київської школи економіки (КSE) виділяють дві основні проблеми, які зумовлюють недоотримання надходжень від землі [1]:

- низька нормативно-грошова оцінка землі, яка зменшує базу оподаткування. Мораторій на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення зумовлює відсутність ринкової ціни, а відтак і потребу в такій штучній конструкції як нормативно-грошова оцінка для оподаткування. Відкриття ринку землі дозволить спиратися на ринкову вартість землі при розрахунку податкових зобов'язань і наблизити їх до справедливого (вищого) рівня;
- недостатньо ефективного управління земельними ресурсами, про що свідчить помітна частка незареєстрованих земель (близько 28% території України).

Законом № 2178-10 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» [3] з 1 липня 2021 року вводиться ринок землі в Україні. Відповідно до майбутніх змін набувати право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення можуть:

- громадяни України;
- юридичні особи України, створені і зареєстровані за законодавством України, учасниками (акціонерами, членами) яких є лише громадяни України та/або держава, та/або територіальні громади;

- територіальні громади;
- держава.

Загалом земельна реформа містить пакет із кількох законопроектів, які перебувають на розгляді Уряду. Разом з іншими нормативно-правовими актами вони запроваджують цивілізований обіг земель сільськогосподарського призначення.

Одним із основних наслідків, які очікуються, є підвищення цін на оренду та вартість сільськогосподарських земель та появу «нормальної» ринкової ціни. Також має відбутися підвищення ефективності використання земель державної та комунальної власності, котрі наразі є джерелом масової корупції та значних бюджетних втрат, шляхом їх передачі у власність громад. Для цього було прийнято відповідне Розпорядження Кабінету Міністрів України [4]. Це дасть територіальним громадам додаткове джерело розвитку та можливість краще управляти земельними ресурсами на місцях.

З урахуванням інвестиційної привабливості та інвестиційних можливостей земель територіальних громад, їхнє включення в економічний оборот країни передбачатиме залучення як прямих, так і опосередкованих інвестицій на первинному та вторинному ринках. Такі надходження включають кошти виручені від продажу ділянок і додатково залучені покупцями землі у зв'язку з її придбанням [5, с. 39].

Отже, земля – це не лише фінансовий ресурс для вирішення питань місцевого значення, а й територіальний базис для їх розвитку. Децентралізація земельних відносин поліпшить якість управління земельними ресурсами завдяки передачі їх у власність органам місцевого самоврядування.

Запуск повноцінного ринку землі має стати відчутним поштовхом до розвитку фінансового потенціалу територіальних громад шляхом:

- зростання бази оподаткування земельного податку завдяки підвищенню нормативно-грошової оцінки при формуванні справедливої ринкової ціни;
- збільшення надходжень від четвертої групи платників єдиного податку, зумовлене ефективнішим управлінням землею;
- розширення можливості отримувати додаткові доходи для територіальних громад завдяки розпорядженню власними земельними ресурсами.

Список використаних джерел:

1. Нів'євський О. Сільські громади та земельна реформа / О. Нів'євський, О. Галиця // VoxUkraine: Аналітична платформа. – 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://voxukraine.org/uk/silski-gromadi-ta-zemelna-reforma/>
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 50-51. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n1015>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31 березня 2020 р. № 2178-10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/news/actual/191679.html>
4. Питання передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об'єднаних територіальних громад: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 р. № 60-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60-2018-p>
5. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. / Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович. – К., 2017. – 107 с.

Онопрієнко Ю.Ю.

аспірант,

Сумський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ БАНКУ

На сьогоднішній день необхідність забезпечення стабільного функціонування банку та його ефективного розвитку в умовах невизначеності стимулює розвиток стратегічного управління, оскільки його центральною ланкою є обґрунтування управлінських рішень, що базуються на зіставленні власного ресурсного потенціалу з можливостями та загрозами зовнішнього середовища.

З огляду на це вважаємо за потрібне дослідити світовий досвід стратегічного управління та наявні школи стратегічного управління. Таке дослідження є важливим для розуміння особливостей побудови